

Aan de leden van de gemeenteraad Leusden

Uw brief van: Zaaknummer: 150671 Behandeld door: D.L. Stolker

Uw kenmerk: Telefoonnummer: 14033 Verzonden: 13-11-2024

Onderwerp: Nationaal Programma Ruimte voor Defensie; extra opgaven Defensie en Leusderheide

Geachte leden van de gemeenteraad,

In deze brief informeren wij u over de brief van Defensie aan de Tweede Kamer over de extra behoeftes van Defensie en mogelijke locaties om dit te faciliteren, waaronder militair oefenterrein de Leusderheide.

Aanleiding

De veiligheidssituatie in de wereld is veranderd. Defensie heeft niet alleen meer militairen en materieel nodig, maar ook meer ruimte in Nederland. Bijvoorbeeld voor kazernes, opslagplaatsen, laagvlieggebieden en oefenterreinen.

Processtappen die al zijn gezet

- Het college diende in februari 2024 zienswijzen in met betrekking tot de intensiverings- en uitbreidingsplannen van Defensie. Plannen die ook aan de gemeente Leusden raken (Leusderheide) en waarvoor meerdere mogelijke locaties in het land in beeld zijn gebracht. De ingediende zienswijzen vormden een reactie op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die werd gemaakt voor de op te stellen plan Milieueffectrapportage (planMER).
- In juni 2024 stuurde het college een brief naar de raad over de Nota van Antwoord die Defensie had gemaakt naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Die brief behandelde het antwoord op de zienswijzen en kondigde een informatiebijeenkomst van Defensie aan die op 24 juni 2024 plaatsvond.
- Defensie heeft nu een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin staat dat bepaalde locaties voor bepaalde behoeftes van Defensie niet meer kansrijk zijn om als voorkeurslocatie te worden aangemerkt, dit vanwege belangrijk negatieve effecten. Deze brief bevat nieuwe informatie over het mogelijk toekomstig gebruik van de Leusderheide.

De brief van Defensie aan de Tweede Kamer in relatie tot de Leusderheide

Voor het aanwijzen van voorkeurslocaties om ruimte te geven aan de extra behoeftes maakt Defensie een Beleidsvisie Ruimte voor Defensie 2050 en voor de onderbouwing van de daarin gemaakte keuzes wordt een plan Milieueffectrapportage opgesteld. Dit zal voorjaar 2025 tot besluitvorming leiden.

Defensie heeft een brief naar de Tweede Kamer gestuurd die het volgende beeld oproept. Let wel: dit is geen definitief beeld (het Kabinet neemt in het voorjaar 2025 een besluit over de Beleidsvisie Ruimte voor Defensie 2050), maar de tussenstand die nu wel door Defensie wordt gecommuniceerd.

- De Leusderheide is één van de vijf mogelijk kansrijke locaties voor het bouwen van een oefendorp van 1 bij 1 kilometer, voor de training van militairen in (nagebootst) stedelijk gebied.
- Voor de volgende extra behoefte is Leusden niet meer kansrijk als voorkeursalternatief en zal hiervoor dus zeer waarschijnlijk niet worden aangewezen, en zal Defensie dus niet verder onderzoeken voor de Beleidsvisie Ruimte voor Defensie 2050:
 - Een corridor in de lucht voor onbemande drones voor cargo.

Een afgeleide van de brief aan de Tweede Kamer is dat er nog geen uitsluitel is over de Leusderheide als mogelijke locatie ("mogelijke" omdat er meerdere locaties in het land worden onderzocht) voor:

- Een korte/smalle onverharde landingsbaan voor tactisch luchttransport (1.600 meter lang en 25 meter breed) met daaromheen een veiligheidszone van 1.500 meter;
- Extra vliegbewegingen op de aanwezige helikopterlandingsplaats (nu maximaal 600 vliegbewegingen per jaar).

Hierover moet de komende maanden meer duidelijkheid ontstaan.

Extra behoeftes Defensie en impact op Leusderheide

Voor de Leusderheide hebben wij Defensie gewezen op de mogelijk grote impact van de extra behoeftes. De Leusderheide is vanwege het militaire gebruik door het Rijk buiten het Natuurnetwerk Nederland gehouden maar vanuit ecologisch perspectief functioneert het gebied wel als zodanig. Daarnaast is de Leusderheide onderdeel van de provinciale cultuurhistorische hoofdstructuur. De recreatieve beleving van het gebied waarbinnen de Leusderheide is gelegen kan negatief worden beïnvloed. Bij het verdere onderzoek dient dit zwaar te wegen.

Het eventueel stapelen van extra behoeftes van Defensie op de Leusderheide leidt mogelijk tot een niet aanvaardbare impact op de aanwezige groene kwaliteiten en de omgevingskwaliteit voor omwonenden.

De komende maanden zal duidelijk worden in hoeverre de Leusderheide serieus in beeld komt voor de extra behoeftes van Defensie. Het college volgt dit op de voet en zal de planvorming waar nodig en mogelijk actief beïnvloeden en aandringen op het betrekken van o.a. de omwonenden.

De Gebiedssamenwerking Utrechtse Heuvelrug van A tot Z en extra behoeftes Defensie

De Provincie Utrecht, de gemeenten Amersfoort, Soest, Zeist en Leusden en Defensie hebben een bestuursakkoord gesloten voor de Gebiedssamenwerking Utrechtse Heuvelrug A tot Z. De provincie en gemeenten hebben Defensie gemeld dat het eventueel invullen van extra behoeftes integraal moet worden gewikt en gewogen bij het opstellen van de gezamenlijke gebiedsvisie, een visie voor het gebied Soesterberg en omgeving. Op basis van het bestuursakkoord zet de Gebiedssamenwerking zich in voor het behoud en waar mogelijk versterken van de kwaliteit van het gebied Soesterberg en omgeving. Dit vormt een uitdagende opgave gelet op het grote aantal vraagstukken met ieder hun ruimteclaim. Wat doet dit met de ruimtelijke en omgevingskwaliteit?

Het eventueel rekening houden met extra behoeftes Defensie bij opstellen gebiedsvisie A tot Z zal de komende maanden onderwerp van gesprek zijn. Het binnen A tot Z maken van de integrale afweging en het daarbij betrekken van de samenleving blijft de inzet van het college.

De meest recente planning gaat uit van de volgende stappen:

- Eind 2024/begin 2025: verdere tussenresultaten die uitwijzen of de Leusderheide in beeld blijft als mogelijke voorkeurslocatie voor extra behoeftes Defensie;
- Voorjaar 2025: terinzagelegging van het ontwerp van de Nationale Beleidsvisie Ruimte voor Defensie en de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen.

Communicatie

De inhoud van deze raadsinformatiebrief wordt via o.a. een persbericht met link naar de Kamerbrief verspreid via verschillende communicatiekanalen (onder andere de gemeentewebsite, sociale media en de Leusder Krant). Defensie zal waar nodig opnieuw worden opgeroepen om in de vervolgstappen de directe omgeving van de Leusderheide nauw te betrekken. Omdat de Leusderheide nog steeds één van meerdere opties voor de extra behoeftes van Defensie is, richten we ons in dit stadium nog niet expliciet tot de direct-aanwonenden van het gebied. Inwoners en organisaties die meer willen weten verwijzen we door naar Defensie.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders,

R.B. van den Brink
directeur secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester

Bijlage:

Persbericht met link naar brief aan de Tweede Kamer en aanvullende stukken.

